

Bemutatjuk Jerzy Kłoczowski lengyel egyháztörténészt

Jerzy Kłoczowski a Lublini Katolikus Egyetem professzora, a varsói felkelés nemzedékéhez tartozik. 1941-ben a Honi Hadsereg katonája lett, harcolt és súlyosan megsebesült az 1944-es varsói felkelésben. 1945 márciusától a hadifogságból kiszabadulva először a poznańi, majd a torunói Copernicus Egyetem hallgatója lett, ahol 1948-ban kapott diplomát, majd két évre rá ugyanott doktorátust szerzett. 1950-től a mai napig a Lublini Katolikus Egyetem oktatója, 1967-től címzetes, majd 1974-től rendes professzora. 1957-ben megalapítja a Lengyel Egyházi Történeti-földrajzi Intézetet, és mint ennek vezetője irányítja a több kötetesre tervezett Közép-Kelet-Európa társadalom- és vallástörténeti atlaszának szerkesztési és kiadási munkáit. Egyetemi tanárként nagyon széles körű kutató-, oktató- és tudományszervező munkát végez mind hazájában, mind külföldön, többek között az Egyházak Összehasonlító Történetének Nemzetközi Bizottságában, amelynek 1980-tól alelnöke. Vendégprofesszorként tanított Oxfordban, a Merton College-ban (1980), Medison Visconsinben az USA-ban (1985) és a párizsi Sorbonne IV-en (1985–1987), ezenkívül számos előadást tartott nyugat-európai és amerikai egyetemeken és konferenciákon, így több alkalommal a College de France-ban. Vendégoktatóként elsősorban arra törekedett, hogy a nyugati diákokkal megismertesse Közép-Kelet-Európa középkori történetét, ennek eredményeként néhány francia diákot sikerült megnyernie arra, hogy a középkori Magyarország egy-egy kérdéskörét válassza doktori disszertációjának témájául.

Tudományos munkája mellett Jerzy Kłoczowski jelentős közéleti és társadalmi feladatokat is vállal. Fiatal korától fogva részt vesz a lengyel katolikus értelmiség mozgalmaiban. 1984-től vezető munkatársa a II. János Pál pápa alapította Keresztény Kultúra Intézetének. Megalakulásától kezdve tagja a Szolidaritásnak, majd 1981 decemberétől annak titkos szervezeteiben is munkát vállalt. Tagja volt a Lech Walensa mellett működő Állampolgári Bizottságnak, majd a 90-es évek elején Lublin vajdaságot képviselte a szenátusban. 1991-től a lengyel UNESCO Bizottság elnöke, az UNESCO Végrehajtó Bizottságának tagja.

Professzorai közül Kazimierz Tymieniecki és Karol Górski volt rá legnagyobb hatással. Górski ösztönzésére kezdett Lengyelország középkori egyháztörténetével foglalkozni, és látott hozzá a lengyel domonkosok történetének feldolgozásához. Kutatómunkájának első szakaszát a rendtörténeti kutatások jellemezték. Különösen a koldulórendek érdekelték, de néhány tanulmányban foglalkozott a ciszterekkel és a bencésekkel is. Fiatal korától fogva – az általa szerkesztett egyháztörténeti atlaszhoz is kapcsolódva – érdeklődik Közép-Kelet-Európa középkori történetének problematikája iránt, és ez a kutatási irány az utóbbi években felerősödött munkásságában. A Lengyelországot, Csehországot és Magyarországot érintő összehasonlító ku-

tatások elmélyítése és koordinálása érdekében a közelmúltban hozta létre a Lublini Egyetemen a Közép-Kelet-Európa Intézetet.

Jerzy Kłoczowski különösen a francia és olasz történészekkel áll több évtized óta szoros szakmai összeköttetésben. Magyar kollégái közül első-sorban Györfly Györggyel, Fügedi Erikkel és Hervay L. Ferencsel volt, illetve van rendszeres kapcsolatban.

Jerzy Kłoczowski munkásságának válogatott bibliográfiája

Ze stosunków narodowościowych na Śląsku w XV i posątkach XVI. wieku, (Szilézia nemzetiségi viszonyairól a 15. században és a 17. század elején). In: Przegląd Zachodni, R. VII. 1951, t. 3, Nr. 11/12, 546-557.

Związki dominikanów śląskich z Polską w średniowieczu, (A sziléziai domonkosok kapcsolatai Lengyelországgal a középkorban) In: Spraw. z Czyn. Wydawn. i Posiedzeń Nauk. oraz Kronika Tow. Nauk. KUL, Nr. 4, 1949/1951. 70-73.

Dominikanie prowincji polskiej na Pomorzu XV w., (A lengyel provincia domonkosai a 15. századi Pomóriában) In: Spraw. Tow. Nauk. w Toruniu, R. V, 1951 (druk: 1953) 72-74.

Polska prowincja donimikańska w wiekach średnich, (A lengyel domonkos rendtartomány a középkori századokban) In: Spraw. z Czyn. Wydawn. i Posiedzeń Nauk. oraz Kronika Tow. Nauk. KUL, Nr. 5, 1951/1952 (druk: 1953) 42-59.

Związki Dominikanów Śląskich z Polską w XIII i XIV w., (A sziléziai domonkosok kapcsolatai Lengyelországgal a 13-14. században) In: Spraw. Tow. Nauk. w Toruniu, T. VI, 1952 (druk: 1955) z. 1-4. 48-53.

Dominikanie polscy na Śląsku w XIII-XIV wieku, (Lengyel domonkosok Sziléziában a 13-14. században) Lublin, 1956, s. XXVII. 356. (Towarzystwo Naukowe KUL. Rozprawy Wydziału Historyczno-Filologicznego, T. 17).

Reforma polskiej prowincji dominikańskiej w XV-XVI w., (A lengyel domonkos rendtartomány 15-16. századi reformja) In: Roczniki Humanistyczne, T. 4, 1953 (druk: 1957), z. 4, 45-92.

Dominikanie polscy nad Bałtykiem w XIII w., (Lengyel domonkosok a Balti tengernél a 13. században) In: Nasza Przeszość, R. VI, 1957, 83-126.

Prace nad Atlasem historycznym Kościoła w Polsce, (A „Lengyel egyház történeti atlaszá”-nak munkálatai) In: Roczniki Humanistyczne, T. VI, 1958, z. 5, 259-274.

Zarys historii i rozwoju przestrzennego miasta Chełma, (Chelm város történetének és területi fejlődésének vázlata) In: Roczniki Humanistyczne, T. VI, 1958, z. 5, 193-221.

Przyczynek do krytyki Liber beneficiorum Długosza, (Adalék Długosz Liber beneficiorumának kritikájához) In: Studia Źródłoznawcze, T. II, 1958, 155-161.

Problem średniowiecza a współczesna historiografia, (A középkor problémája és a modern historiografia) In: Zeszyty Naukowe KUL, R. 1, 1958, Nr. 3, 61-78.

Z zagadnień funkcji społecznych cystersów w Polsce średniowiecznej, (A ciszterciek társadalmi funkciójáról a középkori Lengyelországban) In: Opusculum Casimiro Tymienieckiego septuagenario dedicata, Poznan, 1959, 105-126.

Problematyka badań kultury umysłowej Polski piastowskiej, (A Piast-kori Lengyelország szellemi kultúrája kutatásának kérdésköre) In: Historia Polski do połowy XV wieku, pod red. Gerarda Labudy, Warszawa, 1960, 203-219.